

תפ"ח (ירושלים) 57043-09-14 - חדשות 13 נ' שמואל דטיאשוילי

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כבוד השופט רפי כרמל

23 יוני 2019

תפ"ח 57043-09-14

המבקשת חדשות 13

נגד

המשיבים
1. שמואל דטיאשוילי (אסיר)
2. מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים

החלטה

1. לפני בקשת "חדשות 13" והעיתונאים רביב דרוקר, נדב גליק ועידו תמרי (להלן: "המבקשים"), לפרסם מספר קטעים מהקלטות שמע (אודיו) מתוך דיוני ההוכחות בתיק.

2. לאחר הגשת הבקשה, הבקשה צומצמה ועתה היא מתייחסת לקטעים ספציפיים בהם מתפרץ הנאשם כלפי עדים, באי כח הצדדים והמוטב הדין בתיק. לטענת המבקשים, מדובר בהליך ייחודי, בו התייחס בית המשפט בהכרעת הדין להתנהלות בוטה וחריגה של הנאשם, התנהלות המתועדת בפרוטוקול המוקלט, ועל כן הפרסום נדרש על מנת להציג לציבור בדרך אותנטית ובלתי אמצעית בכתבה של תכנית הטלוויזיה "המקור" היבט נוסף של אלימות כנגד נשים שהפכה למכת מדינה, ולהציג את שהתרחש במהלך הדיון הפלילי בבית המשפט לצד הלך רוחו של הנאשם במהלך משפטו. הבקשה מושתתת על עיקרון פומביות הדיון וזכות הציבור לדעת, ונטען כי העיתונות משמשת מתווכת בין זכות הציבור לדעת לבין פומביות הדיון. המבקשים סבורים כי שמיעת ההקלטות תאפשר לציבור לשפוט ולהעריך באופן ישיר את הדברים שנאמרו, שלא כמו בדרך של קריאת העדות, וכשם שהבירור השיפוטי מבוסס כל כולו על הערכת עדות בדרך של שמיעה ישירה, כך יש לאפשר לציבור לגבש עמדה משמיעת ההקלטות, להבדיל מקריאת הפרוטוקולים בלבד. לשיטת המבקשים, דינו של פרוטוקול מוקלט כדינו של פרוטוקול כתוב. במקרה דנן הדיונים היו פתוחים לציבור וכל מי שהגיע לדיון יכול היה לשמוע את העדויות, כך שאין הצדקה למנוע את פרסום ההקלטות כיום. עוד נטען כי בנסיבות בהן דינו של הנאשם כבר נגזר, אין חשש להטיית משפט. כמו כן, נטען כי לא קיימת פגיעה אפשרית בצדדים שלישיים, שאינם הנאשם, שכן לא יושמע קולם של

עדים והם לא יזוהו.

3. המאשימה מתנגדת לפרסום ההקלטות וטוענת כי עקרון פומביות הדין אינו מוחלט, אלא יחסי ובמקרה דנן הוא נסוג מפני זכויות ואינטרסים חשובים. לעמדתה, מסירת ההקלטות פוגעת מעבר לנדרש בפרטיותם של העדים ועלולה להרתיע נפגעי עבירה פוטנציאליים מהגשת תלונה וממתן עדות בבית המשפט, היא עשויה להשפיע גם על אופן ותוכן עדותם, וממילא תפגע באינטרס הציבורי החשוב של מסירת עדות באופן חופשי ואותנטי בפרט כשמדובר במקרים בהם קיימת חשיפה אישית ורגשית של העד. בענין זה מפנה המאשימה לתכליות שעמדו בבסיס מסקנותיה של הוועדה לבחינת פתיחת בתי המשפט בישראל תקשורת אלקטרונית, בהן נאמר שהחשש המרכזי נעוץ בכך שהסיקור האלקטרוני יחשוף את ההליך השיפוטי להשפעות חיצוניות זרות וישפיע לרעה על אופן התנהלות הדיונים והתנהגות המשתתפים בהם, יעצים פגיעה בפרטיותם של עדים, ירתיע עדים ומתלוננים פוטנציאליים מהגשת תלונה ועלול ליצור אווירה של 'קרקס' תקשורתי שנועד לבידור הציבור, וכל אלה יפגעו במעמדו של בית המשפט ובאמון הציבור בו. המאשימה טוענת עוד כי ההקלטות של עדויות בבית המשפט נועדו לשמש ככלי עזר לבית המשפט בניהול ההליך השיפוטי ואינן מיועדות לשמש לצורך פרסומן ברבים. המאשימה מפנה לסעיף 68 לחוק בתי המשפט, הקובע כי מקום שהדין הוקלט לבקשת אחד הצדדים בתיק, תיוותר ההקלטה בידי בית המשפט, ולדברי ההסבר בהצעת החוק, בהם נכתב כי ההקלטה של הדין תישמר בידי בית המשפט במטרה למנוע פגיעה אפשרית בצדדים ובעדים שהוקלטו, פגיעה שעלולה להיות קשה יותר מפרסום הדברים בפרוטוקול הכתוב. המאשימה טוענת כי במקרה דנן אין בנימוקי הבקשה כדי להצדיק פגיעה כה קשה בפרטיותם של העדים ובאינטרסים החשובים שצוינו לעיל. המאשימה מפנה לבש"פ 7630/16 **מדינת ישראל נ' רביב דרוקר** (2017), שם קבע כב' השופט מזוז, כי הערך המוסף בשימוש בהקלטות אינו במהות הדברים, אלא באפקט הדרמטי של השמעת הדברים בקולו של העד עצמו, ומטרה זו ניתנת להשגה בעזרת קריין-שחקן. על כן מבקשת המאשימה לדחות את הבקשה.

4. המשיב 1 לא הגיב לבקשה. המדינה התנגדה לבקשה

דין

5. ברירת המחדל הנה שפרוטוקול הדין הוא הדין המוקלט או המתומלל, לפי הענין. אופן עריכתו של פרוטוקול בתיק פלילי מותווה בסימן ג' לפרק ח' של חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**"). סעיף 134(א) מורה לבית המשפט הפלילי לנהל פרוטוקול כך שישקף את כל המתרחש בו והנוגע למשפט, לרבות שאלות והערות בית המשפט. ס"ק (ג) קובע כי בעל הדין זכאי לקבל עותק של הפרוטוקול. סעיף 135 קובע כי הפרוטוקול יירשם במכשיר הקלטה או באמצעי מכני אחר או בידי עובד של בית משפט. עצם הרישום באמצעות הקלטה אינו הופך את ההקלטה לחלק מהפרוטוקול. מדובר בדרך לרישום שנעשית מטעמי נוחות. הקלטת הדיונים ותמלולם מבוצעת על ידי ספק שזכה במכרז, הוא שומר כגיבוי על ההקלטה ולבית המשפט ולצדדים נמסר רק התמליל. על מנת שקלטות הדיונים בתיק תיחשבנה כפרוטוקול הדין אין די בהוראה על עצם ביצוע ההקלטה, אלא נדרשת החלטה שיפוטית פוזיטיבית המורה כי ההקלטות הדיונים בתיק ייחשבו לפרוטוקול. לכן, במקרה דנן, אין עסקינן בפרוטוקול מוקלט, אלא בהקלטה שאינה מהווה, כשלעצמה, פרוטוקול. יחד עם זאת, אין בכך כדי לומר שבית המשפט אינו רשאי במקרה המתאים להורות על מסירת ההקלטה הגולמית גם לאמצעי התקשורת.

6. המבקשים מבקשים לפרסם קטעים מהקלטות השמע במטרה לכלול בתוכנית הטלוויזיה קטעי הקלטות בהם נשמע הנאשם בקולו שלו. בקשתם נשענת על עקרון פומביות הדין. עקרון פומביות הדין הוא עקרון חוקתי יסודי בשיטתנו. הוא מעוגן בס' 3 לחוק יסוד: השפיטה ובס' 68(א) לחוק בתי המשפט. ביסודו עומדות כמה תכליות עיקריות: זכות הציבור לדעת, חופש הביטוי וחופש העיתונות, והוא תורם לאמון הציבור במערכת המשפט. ניהול דיוני בתי המשפט בפומבי מבטיח את תקינות ההליך השיפוטי וסיקורם בתקשורת מאפשר ביקורת ציבורית (ר': ע"פ 10733/08 גולדבלט נ' מדינת ישראל (2011)). עם זאת, עקרון פומביות אינו מוחלט ולעיתים ייסוג מפני זכויות ואינטרסים חשובים אחרים, ובכללם, עידוד נפגעי עבירה להגשת תלונה, אינטרס הציבור בעדויות חופשיות ומלאות, הגנת הפרטיות וכבוד האדם של כל המעורבים בהליך השיפוטי ופגיעה בציפיתם הסבירה של עדים ומתדיינים באולמות בתי המשפט בערכאות הדיוניות לכך שעדותם אינה מוקלטת ואינה מצולמת לצרכי שידור ברבים באמצעי התקשורת.

7. כלי התקשורת רשאים לדווח לציבור על הליכי משפט ועל דיונים המתנהלים בפני בית משפט, כאשר הכתבים הנוכחים באולמות רשאים, ללא היתר מיוחד, לערוך רישומים ידניים וגם מוקלדים על הנאמר בדיונים לצורך הכנת דיווחיהם. אכן, לתקשורת תפקיד חברתי חשוב בסיקור הליכים משפטיים לשם הגשמת זכות הציבור לדעת וזכותו לבקר את פעולת הרשות השופטת וניתן להניח כי לפרסום עדות בקולו של העד עצמו עשוי להיות ערך מוסף תקשורתי, הגם שאינו מוכר לציבור. כמו כן, פרסום במסגרת תכנית תחקירים בטלוויזיה שתעסוק באלימות כלפי נשים במשפחה יקיים דיון תקשורתי-ציבורי בסוגיה חשובה זו ויהיה בו כדי להגביר את המודעות לכך. אולם, מבחינת הגשמה של תכליות זכות הציבור לדעת, העלאת נושא אלימות כנגד נשים במשפחה לסדר היום הציבורי וביקורת פעולת הרשות השופטת, די בפרסום הפרוטוקול הכתוב. יפים לענייננו הדברים שבאו בבש"פ 4430/14 חדשות 10 (תכנית מקור) נ' פלונית (2015): **"לרוב הערך המוסף בשימוש בהקלטות אינו במהות הדברים אלא באפקט הדרמטי של השמעת הדברים בקולו של העד עצמו. החלופה לכך אינה בהכרח בהקרנת שקופית עם הטקסט אלא כאמור ניתן להשמיע את הדברים בעזרת קריין-שחקן... נקודת המוצא היא שאין דין היתר לפרסום הפרוטוקול הכתוב של עדות כדין היתר לפרסום התייעוד הקולי של העדות".** בית המשפט העליון גם קבע והדגיש באותו פסק דין כי **"הקלטה של עדויות בבית המשפט אינה מתבצעת לתכלית של הגשמת זכות הציבור לדעת, אלא ככלי עזר לבית המשפט (והצדדים) בניהול ההליך השיפוטי".** יוער כי בבש"פ 4430/14 חדשות 10 (תוכנית מקור) נ' פלונית (2015), אליו הפנו המבקשים, עוסק בנסיבות שונות מאלו שבמקרה דנן. שם בית המשפט העליון התיר את פרסום ההקלטות של המתלוננת, לאחר שזו הסכימה לכך וביקשה להשמיע קולה, ונוכח מחיקת פרטים מזהים שלה או של הנאשמים, והכנסת כתובית מלווה לשידור בה צוין כי הפרסום נעשה בהסכמת המתלוננת, באופן המאין את הפגיעה בפרטיות או בכבוד המתלוננת או הנאשמים.

8. לאמור לעיל יש להוסיף שני אלה: האחד, שכבר אוזכר, האפשרות להשמיע בכלי התקשורת עדות שהוקלטה בין כתלי בית המשפט עלולה להרתיע ואף למנוע מתן עדות מפי עדים שונים, בין היתר מתלוננים/ות בעבירות מין, שיחששו כי עדותם, בקולם, בבכיים, בהתרגשותם, בפרטיה האינטימיים, תושמע לציבור עצום של אנשים. השני: הנאשם, כפי שפורט בהכרעת הדין, אינו מיוצג, ככל הידוע, בשלב זה, וערעור מטעמו הוגש או יוגש (על פי דבריו) ועל כן אין בשלב זה, בנסיבות אלה, כאשר פסק הדין אינו חלוט, לאפשר השמעה פומבית דווקא של התבטאויות שבאו מפיו.

אשר-על-כן, הבקשה נדחית.

המזכירות תשלח העתקים לבאי כוח הצדדים.

ניתנה היום, כ' סיוון תשע"ט, 23 יוני 2019, בהעדר הצדדים.

רפי כרמל, שופט
